

מסורת הש"ס

(א) וְנָעַל סָפָא. (ב) אֶל נָשִׁי'ל וְהַמְיָא, א לקמן פ' המקבל דף קט. פ' מוהל מניקות. רש"ל,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ויל וכו' איז חייס שנים ישלם הכל: (ב) ד"ה שאלה וכו' דספק גמור הוא דליכא למיטעי כיון שהכל כיוס אחד וחשיב דררף דממונא. וי"ב פ' דבלא טענותיהס יש ספק לנ"ד כמ"ס המוס' לעיל דף ז ע"ב וכן לקמן דף ק תוספות ד"ה ולמו: (א) ד"ה כיוס וכו' לאוקמי בבכי: (ו) בא"ד להשביע לשוכר ע"י: (ס) בא"ד דדומה קלת שהוא אמת כגון טענת אריסין:

גליון הש"ס

גב' איכסין. גיטין דף טז ע"ב ודף עז ע"ב ע"ז דף כב ע"א:

הגהות הגר"א

[א] גב' גברא כו'. כ"ב דמיתה מחמת מלאכה הוא. טור וכן לקמן בספיא:

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

דינא הכי. שישלם לו כלי עשוי ומתוקן ^טוהתנן (ב"ק ד' י'): גבי נזקקין תשלומי נזק מלמד שהבעלים מטפלין בנבילה ששמן לו הנבילה של בהמתו שמתה ע"י זה שהזיקה לו ועליה מוסף ומשלם דמיהן ה"נ ישומו לו שצרי הראשון ועליהן ישלם דמיו וזה ילך ויטרח ויקנה לו

כלי אחר: **ואיפטר**. דה"ל מתה

מחמת מלאכה: **כפ"ג מאי**. מי הוי מתה מחמת מלאכה או לא: **דנשי קטלוהו**. לא היה לו ליפול צידן: **וחביל**. נתחמס: **דנשי קטלוהו**. בעל בעילות הרבה ומת: **שפלא**. נוטע כרמים למחלה: **אומנא**. ^אמקין **ספ**. המספר את אנשי העיר בתספורת: **כשאלה בבעלים דמי**. אם משהיה זה במלאכתו שאל הימנה בהמה באותה עשה ומתה פטור: **רבנן**. בני בית מדרשו: **שאל לן מר**. רבינו נשאל לנו למלאכתנו ללמוד לנו תורה שיושז ומלמד לנו תורה כל היום ואס נשאל ממנו בהמה ומתה ניפטור: **אסון שאילון** לי. למלאכתי שכשאי חפץ להתחיל במסכת אחרת שלא תשכח ממני אין אחס יכולין למחות צידו: **ביומא דכלה**. כשדורשין לפני הרגל בהלכות הרגל דלא מנאי לאשתמוטי למילתא אחריתי: **אינוס שאילו ליה נשאר יומי**. שאילו גרסינן: **כודניסא**. פרידה: **בבעלים**. שהיה מסייעו בשעת שאילה: **למיסר**. לראות שלא ירבו במשהא: **ומספ כדרכה בי גנב**. ואפ"ה חייבין דאי נמי שקה מלאך המות בי גנב הוה קיימא כדאמרין בפרק המפקיד (לעיל לו): הלכך משגנבה חייב בתשלומין: **גניבה בבעלים**. גניבה זו שאתה ממייבו בבעלים היא שכירותה בשעת שכירות כשנכנסה לרשותו ומניא לעיל (ד' סה): היה עמו בשעת שאילה אין צריך להיות עמו בשעת שכורה ומתה: **בתנאי המשאיל אומר שאולה מספ**. אשאל אחת ושכר אחת קאי: **כיוס שהיפס שאולה מספ**. קאי אשאלה היום ושכרה למחר: בשעה

מיפשע פשעו בה אלא איגנובי איגנוב ומתה כדרכה בי גנב הוי ואתו לקמיה דרבא וחייבינהו אמרו ליה רבנן לרבא גניבה בבעלים היא איכסין לסוף איגלאי מילתא דלמיסר טעונה הוא דנפק: **בתנאי** ה"השואל את הפרה שאלה חצי יום ושכרה חצי יום שאלה היום ושכרה למחר שכר אחת ושאל אחת ומתה המשאיל אומר שאולה מתה ביום שהיתה שאולה מתה

פחת דמשאיל כמו דניזק וכן פי' ריב"ס אלא שהוסף ופי' דפליגי אפילו היכא דליכא פחת דלרב שנשכר כלי ברשות שואל פותחין לו שישלם לו דמי נרגא מעליא ואין מלמדין אותו לשלם השכרים ומ"מ אס רצה לשלם השכרים בחשבון ישלם אבל לרב כהנא ולרב אסי מלמדין אותו לשלם השכרים כיון

זהס ברשות משאיל והא דלומר שירושלמי מניין שאין שמין לא לגנב ולא לגזול ולומר ר' אבא בר ממל חייס שנים ישלם ולא מתיס עד כאן בגמיה בגזילה מנין א"ר בון והשיב [את] הגולה אשר גזל לאו היינו שישלם לו חייס ממש בהמה אחרת ולא סובין אלא ה"ק חייס שנים ישלם שאס עודס חייס והחלו תיזירס כמו שהס אבל החלו מתיס צריך ליתן פחת א"ר (א) חייס שישלם הכל משלם בלא פחת כמו (ב"ק ד' סה). אשחיה לקרן כעין שגנב וכן משמע צירושלי דקדושין דהתס קלמר מנין שאין הבעלים מטפלים בנבילה א"ר אבא בר ממל חייס שנים ישלם ולא מתיס משמע דבפחת נבילה איירי ולפי זה הא דפליג ר"א בפ"ק דבבא קמא (דף יא). דקלמר שמינ לגנב ולגזול יש להוכיח דשינוי אינו קונה ולהכי הוי פחת לבעלים וא"ת דר' אלעזר גופיה במרוצה (ב"ק דף סח). קלמר תדע שסתם גניבה הוי ילאוש בעלים כו' מה טביחה דלהנו מעשיו אף מכירה דלהנו מעשיו והיכי אהנו מעשיו לטביחה אי שינוי אינו קונה אלמא משמע דלהני מעשיו שקנאה בשינוי מעשה וי"ל דלהנו מעשיו לאו דלהנו לענין קנין אלא דלהנו לענין לקלקל ולהפסיד ממון בטביחת הבהמה א"ר הא דלית ליה דשינוי לא קני היינו במתה מאליה או נרגא דליתכר מאליו אבל צדים כגון טביחה קני בשינוי מעשה: **כי האי גוונא מאי**. תימה מאי קמנעי ליה הלא מתה ממש מחמת מלאכה וי"ל דאינעי ליה אס שינה במה שהולכה למקום שהרבה עבכרים מלאין אבל אין לו לשמור שלא יהרגוהו: **ומתה כדרכה בי גנב**. ואס תלמר מה צריך לומר דמתה בי גנב ויש לומר משום דבזה טעו אותס שסברו שמתה בפשעיה: **שאילתא חצי היום ושכרה חצי היום**. לא זו אף זו קמני לא מינעיא שאלה חצי היום ושכרה

חצי היום דספק גמור ^טדליכא למיטעי שהכל כיוס אחד וחשיב דררף דממונא ולהכי קמני בספיא זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו אלא אפי' שאלה היום ושכרה למחר אית לן למימר יחלוקו ולא מינעיא בפרה אחת דספיקא רבה היא אלא אפילו בשמי פרות יחלוקו: **ביום** שהיתה שאולה מתה והא' אומר איני יודע חייב. בגמרא מוקי לה ר"נ צביס עסק שבועה צייניה וקשה לר"י דאמאי צריך לאוקומי ^והכי דבלאו הכי הוי ליה מחויב שבועה על ידי גלגול דלמר ליה משכיר אישתבע לי מיתה דכדרכה מתה וע"י גלגול צריך לישבע דשכורה מתה ואינו יכול לישבע דהא קלמר איני יודע ומתוך שאינו יכול לישבע משלם דה"נ מפרש בגמ' מתניתין דקמני זה אומר שאולה וזה אומר שכורה ישבע ששכורה מתה שנשבע על ידי גלגול וכן במציעתא השוכר אומר ששכורה מתה והלה אומר איני יודע פטור ולמאי פטור לימא ליה אישתבע לי דכדרכה מתה ועל ידי גלגול איצטרריך לישבע דשכורה מתה דאף על פי שהמשכיר טוען ספק יכול הוא להשביע שוכר על ידי גלגול מן הסורה דגמרינן מסוטה בצרייתא בפ"ק דקדושין (דף כח. וסס) ובספיא נמי בזה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע אמאי יחלוקו נימא מתוך שאינו יכול לישבע ע"י גלגול משלם ונראה לר"י דאין מנגלגין אלא כשנתבע טוען ודאי דומיא דסוטה שטוענת ודאי אבל צרישא וספיא שהנתבע טוען שמה אין מנגלגין דלא הוי דומיא דסוטה אך קשה מציעתא שהשוכר טוען ודאי ואור"י דמיירי כשמאמינו המשאיל במה שאומר שדרכה מתה ואינו מוזקיקו לישבע על כך ואינו תימה דלא הוי דומיא דספיא דזה אומר שאולה וזה אומר שכורה דמיירי כשאינו מאמינו דלורחא דמילתא הוא דבספיא דהמשאיל רואה שהשוכר משקר אין רגיל להאמינו אבל במציעתא רגיל הוא להאמינו כיון שהוא אינו יודע אס משקר אי נמי כולה מיירי כשהמשאיל יודע שמתה דכרכה ובספיא עושה עצמו כלא יודע לפי שרואה ^טלהשביעו ע"י גלגול ששכורה מתה כדי שידע האמת שהוא יודע ודאי ששאולה מתה אבל במציעתא אינו רואה להשביעו ולגלגל עליו אחרי שהוא מסופק ויכול להיות שהוא אומר אמת ואס תלמר והיכי מנגלגין שבועה לעולם דאפילו כשנתבע טוען ודאי יהא נאמן במיגו דאי צעי אומר איני יודע וי"ל דאין זה מיגו דאין אדם עושה עצמו ברצון מסופק כי אז נראה שהתובע אומר אמת שטועני צרי והוא טוען איני יודע ועו"ל דאין מנגלגין כשטוען תובע טענת שמה אלא בדבר דדומה קלת ^טכגון טענת אריסין ואפוטרופסין דשבועות (דף מח. וסס) שרגילין ליהנות משל חבריהס משום דמורו היתרא כדאמרין התם וכגון סוטה שרגלים לדבר שקינא ונסתרה ויש לחוש שמה וזינתה גס באירוסין ולכן אין מנגלגין במתניתין אלא ע"י טענת ודאי ואס תלמר על טענת ודאי מנלן שמנגלגין אפילו על דבר שאינו דומה אמת כיון דגלגול מסוטה נפקא לן וי"ל דילפינן בקדושין מעיקרא ממון בקל וחומר

צו. בבא מציעא

פחת דמשאיל כמו דניזק וכן פי' ריב"ס אלא שהוסף ופי' דפליגי אפילו היכא דליכא פחת דלרב שנשכר כלי ברשות שואל פותחין לו שישלם לו דמי נרגא מעליא ואין מלמדין אותו לשלם השכרים ומ"מ אס רצה לשלם השכרים בחשבון ישלם אבל לרב כהנא ולרב אסי מלמדין אותו לשלם השכרים כיון שהס ברשות משאיל והא דלמר שירושלמי מניין שאין שמין לא לגנב ולא לגזול ולומר ר' אבא בר ממל חייס שנים ישלם ולא מתיס עד כאן בגמיה בגזילה מנין א"ר בון והשיב [את] הגולה אשר גזל לאו היינו שישלם לו חייס ממש בהמה אחרת ולא סובין אלא ה"ק חייס שנים ישלם שאס עודס חייס והחלו תיזירס כמו שהס אבל החלו מתיס צריך ליתן פחת א"ר (א) חייס שישלם הכל משלם בלא פחת כמו (ב"ק ד' סה). אשחיה לקרן כעין שגנב וכן משמע צירושלי דקדושין דהתס קלמר מנין שאין הבעלים מטפלים בנבילה א"ר אבא בר ממל חייס שנים ישלם ולא מתיס משמע דבפחת נבילה איירי ולפי זה הא דפליג ר"א בפ"ק דבבא קמא (דף יא). דקלמר שמינ לגנב ולגזול יש להוכיח דשינוי אינו קונה ולהכי הוי פחת לבעלים וא"ת דר' אלעזר גופיה במרוצה (ב"ק דף סח). קלמר תדע שסתם גניבה הוי ילאוש בעלים כו' מה טביחה דלהנו מעשיו אף מכירה דלהנו מעשיו והיכי אהנו מעשיו לטביחה אי שינוי אינו קונה אלמא משמע דלהני מעשיו שקנאה בשינוי מעשה וי"ל דלהנו מעשיו לאו דלהנו לענין קנין אלא דלהנו לענין לקלקל ולהפסיד ממון בטביחת הבהמה א"ר הא דלית ליה דשינוי לא קני היינו במתה מאליה או נרגא דליתכר מאליו אבל צדים כגון טביחה קני בשינוי מעשה: **כי האי גוונא מאי**. תימה מאי קמנעי ליה הלא מתה ממש מחמת מלאכה וי"ל דאינעי ליה אס שינה במה שהולכה למקום שהרבה עבכרים מלאין אבל אין לו לשמור שלא יהרגוהו: **ומתה כדרכה בי גנב**. ואס תלמר מה צריך לומר דמתה בי גנב ויש לומר משום דבזה טעו אותס שסברו שמתה בפשעיה: **שאילתא חצי היום ושכרה חצי היום**. לא זו אף זו קמני לא מינעיא שאלה חצי היום ושכרה

עין משפט ונר מצוה

בב א מיי פ"א מהל' שאלה ופקדון הל' ג סמג עשין כז טוש"ע ח"מ ס' שדמ סעי' ב: **בב ב** טוש"ע ח"מ ס' שמ סעי' ג בהג"ה: **בב ג** מיי פ"ב מהל' שאלה ופקדון הלכה א סמג עשין כז טוש"ע ח"מ ס' שמו סעיף א': **בב ד** מיי שס הלכה ג טוש"ע שס סעי' יב: **בב ה** ר מיי שס הל' ד טוש"ע שס סעי' יג: **בב ז** ה מיי שס הל' ב טוש"ע שס סעיף ד: **בב ט** מיי שס פ"ג הל' ג סמג עשין כז טוש"ע ח"מ ס' שדמ סעיף ד וע"ש:

מוסף רש"י

פשיעה בבעלים. אחד מן השומרים שפסע כשהיו בעלים במלאכתו (לעיר צח.). למאן דאמר חייב. שלא נאמרה פטור בבעלים אלא בשאל וסומר שכן, שחיובן בלא פשיעה, אבל שומר חנם שחיובו אינו אלא בפשיעה אינו פטור משום בעליו הואיל ופסע (לעיר פא.).